

RM ÎN CONTEXTUL INTEGRĂRII EUROPENE

Tatiana GOREA

Facultatea Drept, anul III, IRIM

Coordonator științific:

Larisa IATCO, magistru în drept

“Harta Europei nu va fi completă pînă cînd Moldova nu se va alătura statelor membre ale UE.”

Consacrarea RM ca subiect al DI, la 27 iunie 1991, a constituit un moment important în calea evoluției statului.

În timp, politica externă a RM a oscilat de la Est la Vest, aceasta datorită lipsei unei orientări clare și a problemelor mari de ordin economic, politic, social cu care se confruntă țara noastră.

Faptul că RM a devenit din 2004 stat vecin al NATO și din ianuarie 2007 în apropiata vecinătate a UE, au determinat cursul politicii pro-europene la Chișinău.

Deci la moment obiectivul esențial o reprezintă integrarea în UE, structură care antrenează într-un proces dinamic de transformare și consolidare economică, politică și militară a statelor membre.

În unanimitate este recunoscut faptul că RM este un stat European, atât geopolitic, economic cât și cultural, care pe parcursul secolelor a fost influențat de diverse culturi.

Integrarea europeană reprezintă un proces, care implică atât beneficii cât și riscuri pentru statele implicate. Pentru RM un stat care parcurge o perioadă de tranziție - integrarea în UE, ar aduce cu siguranță mai multe beneficii decît riscuri. Avantajele integrării RM în UE ar fi:

- Aplicarea standartelor europene, care cel puțin înseamnă civilizație.
- mijloace financiare alocate prin intermediu programelor (ex. TACIS)
- Investițiile care ar da posibilitate creșterii bunăstării simplilor cetățeni
- Piața de desfacere se va extinde , adică ar avea loc o orientare de la est – spre vest , astfel s-ar evita eventualele crize economice , așa cum a avut loc în 1998.
- O respectare mai strigentă a drepturilor omului
- O eventuală soluționare mai rapidă a conflictului Transnistrean, întru-cît problema Transnistreana s-ar transforma într-o problemă a UE.

Însă pe lîngă avantajele, integrarea presupune și anumite dezavantaje.

Ori de cîte ori un popor acceptă să adere la astfel de structuri, renunță voluntar într-o anumită măsură la suveranitatea proprie și acceptă impunerea regulilor structurii respective.

Dezavantaj ar fi și creșterea impozitelor, pentru că RM va trebui să participe la cuferele UE; vor crește investițiile străine , de care însă vor beneficia investitorii străini, dar nu și cei autohtoni.

Cu toate acestea, RM ar avea nevoie de UE , este destul de straniu faptul că majoritatea încearcă să găsească mai multe dezavantaje în drumul nostru spre UE, în loc să-și pună problema unde-i fericirea și avantajul de a trăi în CSI.

O cerință impusă de structurile UE, față de statele care doresc să se integreze în UE, este satisfacerea așa numitele “Criteriile de la Copenhaga”:

- atingerea unei stabilități a instituțiilor care asigură democrația, supremația legii.
- existența unei economii de piață în funcționare.
- capacitate de a face presiunii concurențiale și puterilor de piață din UE.
- posibilitate de a-și asuma obligațiunile, în legătură cu calitatea de membru, inclusiv realizarea obiectivelor uniunii, politice, economice, monetare.
- garantarea că aderarea țării nu va slăbi integrarea europeană.

La acest compartiment RM, trebuie să depună un efort major, întru-cît situația actuală este incompatibilă cu cerințele impuse de “criteriile de la Copenhaga”.

Pentru a-și vedea visul realizat, RM trebuie să parcurgă un șir de trepte. Mai întâi de toate, trebuie să capete statutul de stat asociat (acordul de asociere reprezintă un tratat dintre UE și o țară non UE. La 27 octombrie 1997 P. Lucinshii adresează Comisiei Europene solicitare cu privire la semnarea unui Acord de Asociere la UE, însă solicitarea a fost calificată drept prematură și nerealistă.)

Următorul pas o reprezintă obținerea statutului de stat candidat, urmată de demararea negocierilor efective de aderare. Această etapă presupune adoptarea, aplicarea și dezvoltarea acquis-ului comunitar.

Unul din principiile fundamentale de aderare la UE, este acela că cea mai mare parte a acquis-ului nu este negociabilă, ea constituind temelia construcției europene , el trebuie preluat și instituit de statul candidat. Pot face obiectul negocierilor, doar unele aspecte mai dificile.

Durata negocierilor este diferită de la stat la stat, în dependență de gradul de pregătire al fiecăreia (de ex: Austria, Finlanda a avut nevoie de 16 luni, iar Portugalia tocmai de 80 de luni, pentru negocierea aderării la UE).

Un ultim pas pînă la aderarea efectivă la UE, o reprezintă redactarea și convenirea Tratatului de aderare de către UE și statul candidat; obținerea consimțământului Parlamentului European prin adoptarea tratatului de aderare precum și semnarea, și ratificarea Tratatului de aderare de către toate statele membre ale UE și statul candidat.

În cazul RM, primul pas în intensificarea dialogului cu UE la constituit semnarea APC, la 28 noiembrie 1994.

APC consacră RM în calitate de partener direct al UE, fiind privit ca un angajament bilateral, prin intermediul căruia UE s-a angajat să susțină eforturile RM orientate spre consolidarea democrației sale și finalizarea tranziției spre economia de piață. Pe când RM s-a angajat să respecte valorile democratice, principiile DI, ale dreptului omului, ale economiei de piață, toate fiind declarate elemente esențiale ale APC.

APC urmărește cooperarea în diferite domenii: cooperare economică, legislativă, financiară, schimb de mărfuri, dialog politic.

Cu toate că acordul instituționalizează relațiile cu RM, el nu oferă o perspectivă clară de integrare, ci doar un parteneriat.

Una din cerințele prevăzute în APC (art.50) este “armonizarea legislației prezente și viitoare a RM cu legislația UE”.

RM va depune toate eforturile pentru ca legislația sa, să devină treptat compatibilă cu legislația UE.

Anul 2005 poate fi considerat, unul de o semnificație majoră pentru aprofundarea relațiilor între RM și UE, întru-cât a fost adoptat PAUE-RM – plan prin care este pusă temelia dezvoltării unei relații privilegiate bilaterale, avînd ca scop consolidarea stabilității, securității și bunăstării reciproce în diverse domenii.

La moment toate eforturile guvernării sunt îndreptate spre implementarea PA, dacă acesta nu reușeste nimeni nu va fi penalizat, însă de rezultatul implementării depinde succesul dialogului dintre cele două părți.

Structura PA este foarte asemănătoare cu criteriile de aderarea la UE:

-**Criteriul politic:** stabilitatea instituțiilor care garantează democrația, supremația legii, drepturile omului și respectarea, protecția drepturilor minorităților.

-**Criteriul economic:** existența unei economii de piață funcționale și capacitatea de a face față competiției pe piață internă a UE.

-**Criteriul acquis-ului:** capacitatea de asumare a obligațiilor de membru.

PA nu presupune aderarea RM la UE, însă măsurile prevăzute în PA, vor ajuta RM să se apropie de criteriile de aderare și deci să fie un stat mult mai pregătit pentru demararea procesului de aderare la UE, un stat mai prosper și mai democratic.

Accentul final în aplicabilitatea PA se pune pe rapoartele de implementare a acestuia.

În ceea ce privește rezultatul implementării PA, pînă la etapa actuala Comisia consideră că, RM a înregistrat progrese în mai multe domenii, cum ar fi controlul frontierei moldo-ucrainene și problema transnistreană.

Însă nota estimativă a experților dată publicității prin raportul privind implementarea PA vizează și un șir de goluri, restanțe în domenii ca: administrației publice, dezvoltării social-economice, sistemul judiciar, protecției drepturilor omului, transparenței guvernării.

Raportul cuprinde un șir întreg de recomandări în celelalte sfere sociale ca: sănătatea, mass-media, audiovizualul, migrație, educație, instruire, criminalitatea organizată, domeniul ecologic, transport, turism etc

De rezultatul acestui plan depinde viitorul nostru European, cu cât rezultatele vor fi mai pozitive și desigur neartificiale cu atât vom fi priviți de către structurile europene, ca niște posibili viitori membri ai ei.

Deci afirmația că integrarea Europeană, pentru RM, este o țintă și un proces este justificată.

Integrarea europeană reprezintă cheia succesului în dezvoltarea democratică a RM.

Bibliografie:

1. Planul de acțiuni UE-RM, Chișinău 2006
2. Avram I., UE și aderarea României, București 2001
3. Ipp, Noile frontiere in Europa de sud-est RM, Ucraina, România, Știința 2002